

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 31

V Gorici, v četrtek 17. aprila 1924.

Let. VII.

Nefrankirana
pisma se ne spreje-
majo. Oglasi se ra-
čunajo po dogovo-
ru in se plačajo v
naprej

List izdaja konsorec
GORIŠKE STRAZE
Tisk. Juch v Gorici
via Morelli 16.

Uprava in uredn.:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Izhaja vsak ponde-
stek in četrtek po-
poldne.
Stane za celo leto 15
L., za pol leta 8 L.,
za četrt leta 4 L. Za
tuzemstvo celo leto
33 L.
Na naročila brez do-
voljene naročnine
se ne moremo
ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle

Ne bojte se njih, ki umore telo....

VELIKA NOČ! Jezus Nazareški, opljuvani, zasramovani, ponižani, trpinčeni, križani Odrješnik ljudstva je danes raztrgal verige smrti in zmagal nad vsemi svojimi sovražniki. Kristus ki so ga gnali do smrti izmučenega, od vseh zapuščenega skozi ulice Jeruzalema na morišče, je razgnal grob in vstal k življenju. Jezus je zapustil človeštvu globok nauk. Pokazal je vsem ljudem in vsem narodom, da je trpljenje in preganjanje največje gibalno življenje, podlaga velikih uspehov, predpogoj trajnih zmag. Pokazal nam je, da je ni stalne in resnične človeške veličine brez trpljenja. Zgodovina stoletij nam kaže, da je v človeškem življenju in nehanju tudi najmanjši resničen uspeh spojen s trdom in bolečino. Zgodovina vseh velikih mož je zgodovina te Kristusove misli. Kdor izbegava trpljenje, se odreka uspehom, kdor ne zadene križa na svoja ramena, se odpove vsemu, kar je vrednega in dragocenega v človeškem življenju. Čim večje je trpljenje in preganjanje zavoljo pravice, tem večja in sijajnejša je končna zmaga. Kdor hoče dospeti najvišje, se ne sme plašiti pred najnižjim.

Resnica, ki jo je prinesel v svet Kristus, ne velja le za posameznika. Resnica je splošna, veljavna za vse, njena moč se razteza na narode in na države. Slovensko primorsko ljudstvo se oklepa te resnice z vsemi svojimi silami, vanjo polaga vse svoje upe, ta resnica sveti kakor vesela luč v noči njegove nesreče. Tudi naše ljudstvo hodi danes svojo temno pot, tudi vanj se zaganja vihar zasramovanja in za-

ničevanja. Njegov delež je preganjanje, bič pleše po njegovih plečih. Njegove sinove pretepajo in zapirajo, njegove šege zaničujejo, njegovo govorico oblivajo s sramoto. Mera krivice in trpljenja je vrhana.

Vendar trdna je v slovenskem ljudstvu vera, da vse trpljenje in vse ponižanje ni kamen za na grob našemu rodu, temveč jamstvo in potrdilo zmage. Čim večje je njegovo ponižanje, tem veličastnejše bo njegovo poveljanje.

Držite glave pokoncu, ne klonite pred ljudmi! »Ne bojte se njih, kateri umore telo, duše pa ne morejo umoriti.« Posvetni oblastniki in megotei vam ne morejo vzeti pravice! Pravice vam nihče ne more vzeti, če je sami ne zavržete! V vas samih je odrešenje! Zato vam kliče: ne trepetajte pred ljudmi, ki so umrljivi in nimajo pravice na svoji strani! Dvignite zastavo pravice kvišku! Naj plapolja svobodno in neustrašno nad slovensko zemljo!

Nosite, bratje, križ z veseljem, kajti po vsaki Golgoti pride vstajenje. »Vsak, kateri sliši te besede in jih izpolni, podoben je modremu možu, kateri je sezidal svojo hišo na skalo. In ploha se je ulila in prišle so vodè in pihali so vetrovi in se uprli v tisto hišo; — in ni padla, zakaj stavljena je bila na skalo. Vsak pa, ki sliši te besede, in jih ne izpolni, podoben je neumnemu možu, kateri je sezidal svojo hišo na pesek. In ploha se je ulila in prišle so vodè in pihali so vetrovi in se uprli v tisto hišo — in padla je in velika je bila njena podrtija.«

Kaj se godi po svetu?

Kriza, ki je nastala z nastopom Radiča v političnem življenju Jugoslavije, je dospela na vrhunec. Število opozicionalnih poslancev se množi in Pašič je danes v veliki manjšini. Petnajst Pribičevićevih pristašev, ki so priskočili na pomoč vladi, ni moglo rešiti Pašiča, zakaj krhati se je začelo tudi v vrstah radikalne večine. Sedem nemških poslancev, na katere se je Pašič doslej zanesljivo zanašal, je pobegnilo k opoziciji. Ravno tako je prešla v nasprotni tabor polovica muslimanskih poslancev iz Makedonije, ki so doslej složno in vztrajno glasovali za Pašiča. Tudi v radikalni stranki sami se je dvignil odpor proti Pašičevi politiki. Voditelj tega upora je radikalni poslanec Nastas Petrovič. V tem ko se vladna večina slabi in krha, raste z dohajanjem novih radičevcev v Belgrad venomer število Pašičevih protivnikov.

Položaj je postal za vladno nevdržen in zato je

Pašič odstopil.

Kakšne posledice bo imel Pašičev odstop, tega ne moremo še presoditi, ker leži vsa odločitev v

rokah kralja Aleksandra. Po navadnih političnih šegah bi moral kralj izročiti vladno opoziciji, ki je povzročila odstop Pašiča in ki se nahaja danes v številni večini. Reči bi moral Ljubi Davidoviču: »Če praviš, da Pašič vlada slabo, poskusi ti in pokaži, kaj znaš!«

Tako bi moralo biti v navadnih, običajnih razmerah. Davidovič, Korošec, Spaho, Lazič in Radič bi morali prevzeti vladno, Pašič in Pribičević bi morala v opozicijo. Toda razmere so izredno nenavadne, težke in povsem nove. Kralj in vsa jugoslovenska javnost veda, da ne gre to pot za običajno vladno krizo, temveč za zgodovinski preokret v političnem življenju mlade države. Zato rešitev ni tako enostavna in lahka, kakor bi si človek mislil. Kralj mora dobro premisliti in položaj na vse strani preudariti, preden se odloči.

Trdovratna borba na dvoru.

Pašič in Pribičević se trudita prepričati kralja, da je nevarno in državi škodljivo, izročiti vladno Radiču. Radič je sovražnik Srbov, on je kot republikanec zaklet nasprotnik kraljevske rodovine, on

ima zmešane politične ideje in bo neizmerno škodoval državi, če pride na krmilo. Zato je najboljšje, da kralj razpusti takoj parlament in razpiše nove volitve. Ljudstvo naj samo odloči, kakšno vladno in kakšno vladno politiko hoče imeti.

Tako govori Pašič in Pribičević. Ljuba Davidovič in Korošec, ki sta bila tudi sprejeta in zaslišana na dvoru, sta svedela drugih nazorov. Opozicija ni nasprotna državi in kralju in hoče le močno in zadovoljno Jugoslavijo. Kako je mogoče trditi, da bi bil Srb Ljuba Davidovič, ki je žrtvoval celo svoje življenje domovini, postal čez noč sovražnik države? In kdo more resno trditi, da je Korošec, soustanovitelj Jugoslavije, nasprotnik jugoslovske države? Že imena teh dveh mož sta trdno in neporušno jamstvo, da bo znala nova vlada skrbno in goreče štiti koristi skupne države.

Za pomirjenje in utrditev države.

Vlada opozicije bi imela na svoji strani velik del srbskega ljudstva, in naravnost ogromno večino hrvatskega in slovenskega naroda. Nobena vlada bi ne imela tako globoke in trdne zaslonbe v deželi kakor nova vlada in zato zahteva korist Jugoslavije, da se izroči njej državno krmilo. Prav kmalu bi se spoznali dobri uspehi novega položaja: na Hrvatskem, v Sloveniji, v Vojvodini, v Bosni in Hercegovini bi se ljudstvo pomirilo in podprlo vladu z veseljem zaupanjem. Nikdar se ni nudil tako ugoden položaj za ureditev in okrepitev države kakor danes. Iz ljubezni do Jugoslavije je treba torej izročiti vladno opoziciji. Tako se glasi zvon Davidoviča in Korošca.

Radičevci hočejo biti sprejeti od kralja.

Največje težave dela kralju brez dvoma Radič. Njegova republikanska in večkrat protisrbska politika ne vzbuja zaupanja na dvoru. Tega se radičevci zavedajo in zato odklanjajo v zadnjem času z največjim ogorčenjem očitek, da so nasprotniki države. Njihovi voditelji so v srbskih časopisih te dni izrečno in ponovno izjavili in podpričali, da želijo močno in zdravo državo in da niso nikakor sovražniki kralja in njegove rodovine.

Prosili so celo kralja Aleksandra, naj jih sprejme na razgovor, da ga prepričajo o svojih poštenih in dobrih namelih.

Ta Radičev korak je vzbudil v jugoslovske javnosti velikanski vtis. Kdo bi si bil mislil, da bo hrvatska republikanska kmečka stranka prosila kedaj za avdijenco pri kralju Aleksandru?

Naj se reši kriza tako ali tako, eno je neizpodbitno gotovo: politične razmere se v Jugoslaviji čistijo in krepijo, kajti Radič je zavrgel politiko brezplodnega kričanja in razbiyanja in hoče kakor republikanske stranke drugih velikih držav, trezno in pametno sodelovati v parlamentu in se vdeleževati državnega življenja lastne države.

Ze to dejstvo samo je velikanskega pomena za razvoj in utrditev Jugoslavije v Evropi.

O rešitvi krize bomo pravočasno poročali.

Na Grškem je zmagala republika.

Ljudsko glasovanje na Grškem, o katerem smo poročali v »Goriški Straži«, je končano. Grško ljudstvo se je izreklo v veliki večini proti kralju in zahtevalo ljudovladu ali republiko. Tri četrtine vseh glasov so dobili republikanci in kraljevi pristaši so odnesli le eno četrtino. S tem je usoda kralja Jurija in njegove rodovine za vedno zapečateni in nikdar več se ne bo vrnil v svoje kraljestvo. Svet je bogatejši za eno republiko in revnejši za enega kralja. To je precejšnjega pomena za politično življenje srednje in južne Evrope, kajti vse kar se zgodi v eni deželi, vpliva kar samo ob sebi tudi na sosedne. S padcem grškega kralja so se okrepile vse republikanske stranke v bližnjih deželah in tu je treba iskati vzroka, zakaj so se upirale mnoge države republikanski politiki Grčije.

Nova republika bo imela zato v začetku velike težave in zgubila bo pomoč mnogoterih dosedanjih prijateljev in zaveznikov.

Volilni boj v ostali državi.

Volitve v Italiji se niso vršile ravno v največjem miru in najpopolnejši svobodi. Iz različnih delov države prihajajo ogorčeni protesti opozicionalnih strank, ki trde, da so sli njihovi pristaši skozi ogenj najhujših volilnih nasilstev. Težko je pregledati in navesti vse nezakonitosti, o katerih pripovedujejo listi opozicije. Da bodo naši bravei vsaj deloma poučeni o pritožbah nefasistovskih strank, navedemo v naslednjem prav nakratko nekatera dejstva.

Pred volitvami

je bilo usmrčenih v pretepih 12 oseb, po večini kmetov in delavcev, ker so bili protifasistovskega prepričanja. Med njimi je bila ubita ena žena. Tudi na strani fašistov so padle žrtve in sicer je bilo umorjenih pred volitvami 6 fašistov.

V mestu Livornu so pozaprli, kakor piše opozicionalno časopisje, vse vplivnejše agitatorje nefasistovskih strank, da bi jim onemogočili delo med lastnimi pristaši.

V mestu Parmi so baje streljali kakor v vojni, metali bombe in se pretepali na vse pretege.

V mestu Sarno, ki leži v Južni Italiji, so bili menda veliki neredi. Amendola, pristaš Nittijske stranke, je poslal Mussoliniju protestno brzojavko, v kateri pripoveduje, da krožijo po mestu in okolici obožene tolpe roparjev, ki uganjajo najbolj sramotna nasilstva nad mirnim prebivalstvom, in sicer pred očmi državnih oblastev.

Obožene tolpe so baje kar na lastno pest aretirale državljane in jih prenašale v posebno ječo, barako, v kateri je bilo pripravljenih 30 slamnic za nasprotnike.

Mussolini je poslal Amendoli ogorčen odgovor, kjer mu očita, da je lažnik in obrekovalec fašizma, ker se vrši volilna borba v okraju Sarno v popolni svobodi in zakonitosti. Če so bila nasilja, so jih vršili pristaši Amendole.

Na dan volitev.

Sturzovo glasilo »Il Popolo« piše (8. aprila), da so v rimski okolici na dan volitev vdiralci nasprotniki v hiše najbolj znanih ljudovcev in jim branili, da gredo na volišče. Nekateri so dobili dovoljenje, da smejo — odpotovati. V mestu Frascati so vzeli volilne legitimacije duhovnikom, menihom, salezijancem in šli mesto njih na volišče. Drugi volivci so bili baje primorani, da glasujejo z odprto glasovnico.

V kraju Viganellu so bili v volilni kamrici fašisti in nadzorovali glasovanje volilcev.

Ponekod so kar razbili kabino in glasovanje se je vršilo pri mizi, seveda brez vsake tajnosti.

Kako so se odigravali dogodki, mi ne vemo, ker nismo bili tam, a tako piše opozicionalno časopisje, iz katerega posnemamo te podatke.

Proti katoliškim organizacijam.

V tej volilni borbi so bili posebno ljudovci izpostavljeni hudim viharjem. V zverni Italiji so fašisti naskočili in zrušili več katoliških krožkov, sezgali celo vrsto katoliških zadrug, in povzročili tako pol milijona lir škode.

»Popolo« poroča, da so v več krajih države pretepali duhovnike in tolkli člane katoliških izobraževalnih društev.

Papežev protest.

Radi dogodkov v Severni Italiji so priobčile mnogobrojne katoliške organizacije ostre proteste in mnogo sozadnih brzojavk je prispelo prizadetim. Protestiralo je vodstvo Ljudske stranke in večeraj so prinesli listi protest papeža Pija XI.

Poglavar Katoliške cerkve vliva pogum krščanski mladini in jo poziva, naj stoji trdno na strani namestnika Kristovega, naj se drži vztrajno začrtanega programa, kljubujoč nasilstvom, ki gotovo ne »delajo časti kulturnemu narodu«.

Papež pošilja svoj pozdrav in apostolski blagoslov vsem katoliškim izobraževalnim društvom in vsej mladini, posebno pa mladencem, ki so trpeli ali še trpijo.

umazali občino? Kaj bi rekli vaši očetje, ko bi vas bili videli? Vaši otroci, vaši obsojajo. Vnuki vaši bodo z gnusom in z žalostjo v srcu pripovedovali svojim otrokom: Bili so nekdanj v naših družinah očetje, ki so v najtežji uri zavrgli načela Gradnikov in Laharnarjev. Obrnili so hrbet težko preizkušene mu narodu v bridki uri, ko je bilo treba mož močnih kot hrast, trdnih kot skala. Zavedni Števerjanci in Cerovci poznajo pa le eno geslo: Viharju kljubujem! Ostanem!

NASILSTVA V PRVAČINI.

Na dan volitev ob 10. uri zvečer je tukajšnji dacar Nodus izpodil vse domačine iz volilne dvorane. Kmalu za tem sta pridrdrala iz Gorice dva avtomobila fašistov.

Nodus je pozval zastopnike slovenske liste Staniča Antona in Furlanija Alberta, da naj pride ta na cesto, ker hoče z njima govoriti kapitano fašistov. Stanič mu je odgovoril: »Če hoče kapitan z nama govoriti, naj pride v dvorano.« »Če ne gresta z lepa, vaju pa ponese«, mu je odvrnil Nodus. Naš zastopnik je nato vprašal, če lahko zapusti volilno dvorano. Predsednik se ni hotel pečati s to zadevo, temveč je izjavil, da ne prevzame nobene odgovornosti za morebitne posledice. Naša zastopnika sta nato zapustila dvorano. Na cesti jih je pozdravila tolpa s palicami in s klofutami.

Naš zastopnik v smrtni nevarnosti.

Stanič Anton je zbežal in tolpa nasilnežev je drla za njim. Hotel se je skriti v gostilni g. Tušarja, toda druhal ga je znova zasledila. Krvoločneži so odprli z vso silo vrata. Pet samokresov se je zabliskalo nad glavo nesrečnega Staniča. Udal se je usodi. Da bi ne videl nadaljnih grozot se je zavil v površnik. In težki, nebrojni udarci so padali na trdnega, značajnega Slovenca.... Pod temi udarci je naš mož klical s prva na pomoč, na to pa je le še vzdihaval.... Pretepači so mislili, da je ubit in so ga nasičeni od krutosti pustili ležečega v kotu.

IZ KANALA.

Dan volitev je pri nas potekel mirno. Tega mnogi niso pričakovali. Milica je bila ves teden mobilizirana in prirejala »neprijazne« obiske po okolici. Volitev se je vdeležilo 95 odstotkov volilcev. Za lipo je glasovalo nad 400 volilcev, kar priča o zavednosti našega ljudstva; mi se nismo udali smešnim obljubam in ne grozjam. Od naše strani se je vršila le podrobna agitacija. Slovenskega volilnega shoda na dan sv. Jožefa se niso vdeležili volilci iz okolice, ker je bil na hitrem sklican. S svojim nastopom smo pa vseeno dokazili, kaj smo in kaj hočemo ostati.

V Anhovem nosita veliki zvonce župan Luigi Tinta ter Debenjak iz Debenjega. Prirejala sta tudi sestanke, na katerih sta se pa le osmešila. Neznačajnežev naše ljudstvo ne mara. V Desklah je enak možak župan Zidarič, bivši navdušen komunist, ki je vse zmernejše pobijal čes: »Komunistična stranka je revolucijska, ali pa je ni!« Ko je zlezal na županski stolec in je zadržala ledena sapa okoli rdeče zastave, se je takoj skril v črno srajco, ki mu danes boljše služi. Zasluga teh mož je, da so vdobili snoparji v Anhovem in Desklah nekaj več glasov kot drugod na Kanalskem.

Tudi agitacija potom plakatov je bila v Kanalu prepovedana vsem strankam razven večinski. V nedeljo je ukazal dacar Muznik občinskim us-

lužbencem, prelepiti vse slovenske lužbencem, prelepiti vse slovenske proglase z onimi večinske stranke. Vse pa ni motilo naših mož; nasprotno se marsikomu je odprlo oči. Se nekaj nasilnih in smešnih nastopov, pa pregledajo zadnji zaslepljenci!

GABERJE NA VIPAVSKEM.

Volitve so se vršile pri nas popolnoma v redu. Samo na večer, ko je bila že tema, so fašisti napadli dva naša zavedna mladeniča. Najbrže jih je jezil njihov neuspeh. Z radostjo moremo namreč poročati, da so pri nas volitve padle sijajno za našo lipo, čeprav ni bilo nikake agitacije. Hvala za čast zavednim Gaberjcem! Dne 25. marca nas je obiskal vitez Banderli, v petek pred volitvami pa njegova visokost Krhne iz Vipave. Zbral je po vasi volilce, da bi jim povedal, kako morajo voliti! Zbral se je res okrog 11 otrok in med njimi tudi eden najstarejših volilcev, ki mu jih je povedal v obraz, da so se gospodje kar čudili. Krhne je skrh al še par besed, kar je s svojo dično družbo odšel. Ravno isti večer se je ob navzočosti g. maršala iz Rihemberga vršila volilni shod naše stranke. Prisostvo skoraj vsi možje in fantje. Dva Birsa nam je govoril iz srca, kar so pokazale tudi volitve. S pomembnostjo lahko povemo, da pride nas na vsako hišo en slovenski glas. Kako si nasprotniki to dejstvo razlagajo, nas prav nič ne briga in mi bomo v največjem miru praznovali velikonočne praznike!

IZ RIHEMBERGA.

Slednjič smo vendarle tudi pri nas doživeli novo dobo. Pršla je ob eni po polnoči v pondeljek volitvah; nismo je videli, pač pa slišali. Prikorakala je proti Cerovtrožu čudna tolpa. Krenila je v gostilno »Pri Stankotu« in se mi mogre obregnila ob hišo našega župana Iv. Severja z vskliki: »Alto basso sindaco, porco d...«. Pri Stankotu je nastalo strašno rjojenje in le s težavo si spoznal v tem rjojenju besedilo opolzkih pesmi. Okno gostilne si je družba nastala vila mal reflektor, ki je opreznostipaval vrtove in hiše. V njegovih luči smo mogli spoznati prišlece. Bila je tukajšnja posadka militov s tenente-jem Kalinom na čelu. Dalj časa se je družba zabavala s Stankom, kletvinami in opolzki mi pesmimi. Proti enajsti je naša pravila obhod po vasi, ki je bila mrtvaško mirna in temna. Z dnevjem vriščem so se zakadili najprej proti hiši Fr. Piščanca. V tej hiši so hišna vrata, razbili en polknece, razlomili dva dežnika in nato odšli proti Zgonikovini. Tam so razbili šipe pri oknu. Težak kamen je padel v sobo, a k sreči nikogar zadel. Vsklikajoč smrt županu, so se nato napotili proti njegovi hiši. Tu so izruvali cvetlice in jih pometali po cesti. Bili so pri vratih, metali v okna kamenje. Pometali so, naj stopi županov sin v hišo, grozili s požigom in prevračali različne predmete po dvorišču. Stanko pa je ves ta čas stal pred vrati svoje gostilne in zadovoljno ploskal in aplavdiral. Družba se je vsa upehana vrnila v gostilno na okrepcilo. Predno so odšli v Cvetroza, so še enkrat ponovili svojo predstavo pred županovo hišo. V Rihemberku so v tej noči obiskali tudi Ludvika Čebzona, trgoveca, Justa Gizeja ter Iv. Turka v Britofu. Povsod so grozili s požigom, razbijali in preklinjali ljudstvo je bilo vse vznemirjeno in terorizirano.

Se poročila o volilnih nasilstvih in druge zanimivosti iz volilnih dni.

DAN SRAMOTE ZA VITEZA GALEVSIGA.

V Šempetru imamo viteza Galevsiga. Mož je zelo nasilen, ugle da pa nima pri nas nobenega. O njem se mnogo govori in na tiho šepče. Ko bo prišlo vse na dan, bo naš malougledni vitez skočil iz kože.

Pri volitvah je hotel biti popolen gospodar. Skrutinatorji, ki jih je izvolila volilna komisija popolnoma pravilno, mu niso ugajali. Izvolitev gg. Černica in Mervica je kratkoma razveljavil, češ da sta protidržavna elementa. Zastopnik slovenske liste je zahteval, da se ta protipostavnost zabeleži v zapisniku. To se je tudi zgodilo.

Vitez Galevsig blamiran.

Ze v soboto popoldne je naš junak razsajal po volilni dvorani. Častitljivi predsednik volilne komisije nadsvetnik Gironcoli ga je v njegovo največjo sramoto zapodil iz dvorane. V nedeljo na dan volitev je vitez postal še bolj predrzen. Ob 10. uri dopoldne je prihrumel z dvema fašistoma v volilno dvorano. Vsi trije so se postavili pred zastopnika slovenske liste g. Mervica. Zahtevali so, da se naš zastopnik odstrani iz volilne dvorane, češ da mu morajo nekaj važnega povedati. Mervic pa jim izjavi: Z vami nimam nobenega opravka in umaknem se iz dvorane le tedaj, če mi predsednik volilne komisije zaukaže. Eden izmed fašistov naprosi predsednika, da to stori. Toda častivredni predsednik je zahteval od vseh treh tičev, da se takoj odstranijo iz volilne dvorane; vedel je predobro, kakšen pomen je imel njihov obisk.

Vitez Galevsig se je vsled tega zelo razljutil in je začel biti po mizi: »Meni kot komisarju se ne dovoli prisostvovati v tem uradu, osebe pa, ki onečaščajo urad s svojo pričujočnostjo, smejo biti v dvorani.« (Misli je na zastopnika slovenske liste.) Predsednik pa je po tem nedostojnem nastopu viteza še bolj odločno zahteval, da morajo vsi trije motilci reda nemudoma zapustiti dvorano.

Galevsig je začel tipati po jopiču in izjavil: bomo že pokazali z brzojavkami. Predsednik Gironcoli pa zavpije: »Kaj pomenijo vaše brzojavke, vemo! Pojdite takoj iz dvorane, drugače vas aretiram«. Odločni nastop predsednikov je našega viteza spravil popolnoma iz ravnotežja. Revček je moral ves osramočen s svojima spremljevalcema zapustiti dvorano.

VOLILNI BOJ V ŠTEVERJANU

K zadnjem poročilu o volilnem boju pri nas moramo dodatno poročati še o nasilnem Humarju in prodanih možeh.

Humar dokazuje s pljuneci.

Ta mož zasluži dvojno plačo. Tekal je okoli, vozil se z avtom, klical in cukal volilce, ukazoval in preklinjal. Gorje onemu, ki ga ne bo poslušal, čutil bo trdo pest. Pa ta junak pozna tudi postave. Jaz že vem, se je koračil, kdo sme voliti in kdo ne. Naš zaupnik Jernej Bratuž mu tega ni hotel verjeti. Da mu pa Humar dokaze »razžon«, mu obljubi, da dobi bombo v »fris«. Pri tem mu je nepričakovano pljunil v obraz. Fin gospod je ta črni mož, so rekli navzoči ter zmajali z glavo. Morda je pa tudi pljunec po Humarjevem mnenju dokaz pravega prepričanja.

Odpadniki.

Izid volitev je nas prvi hip nekoliko razočaral. Čudno se je nam zdelo, kam so šli naši glasovi. Ko smo pa natančneje spoznali volilni položaj v nedeljo, moramo reči, da je pri takih razmerah za nas uspeh dober. Poudariti je treba, da je skoraj celo Gor. Cerovo razun nekaj častnih izjem pod pritiskom volilo fašiste. Spodnji Cerovci so se bali gorjač in pušk ter so ostrašeni ostali doma. Števerjan se je držal dobro. Pred vso slovensko javnostjo pa naglašamo, da imamo od ločniške meje do trafike na Kargišču: veliko moških, malo mož! Možje, tega imena ne zaslužite več! Ali ne veste, da ste Vi prvi, odkar stoji naš do sedaj vedno značajni Števerjan, ki ste s sramoto zapoznavali sebe in pred javnostjo

VESELA VELIKA NOČ

Ivan Papini:

Skrivnost Judeža.

Samo dve bitji na svetu sta poznali skrivnost Judeža: Kristus in izdajalec sam. „Satan“ — pravijo — „je šel vanj.“ Zlo se je polastilo njegovega srca, kar nenadoma. Toda zakaj se je Satan polastil ravno njega in nikogar drugega?

Trideset srebrnikov je prav majhna svota, posebno za moža, ki je hlepel po bogastvu. V današnji veljavi ne pomeni to niti sto lir. Če je Judež res potreboval trideset bornih srebrnikov, ali si jih ni mogel pridobiti na drug način in ne ravno s tem, da je predlagal srečnikom prodajo Kristusovo?

Taka preišljevanja so nagnila mnogo ljudi, da so iskali drugje vzrokov za sramotno izdajstvo.

Pravijo n. pr., da je Iskarijot ljubil svoj narod in upal na njegovo osvobodjenje in se je priključil Jezusu, ker je upal, da je Mesija, kakor si ga je predstavljalo tedaj priprosto ljudstvo, da je kralj političnega prebujanja in obnove Izraela. Ko se je pa iz Jezusovih govorov polagoma prepričal, da je naletel na Mesijo čisto druge vrste, je Jezusa iz jeze in razočaranja izdal njegovim sovražnikom. Toda to nikakor ne opravičuje še prodajalca Kristusa: saj bi se bil lahko ločil od dvanaestorice in se poiskal sebi bolj pravnih tovarišev, ki jih v tedanjem času ni primanjkovalo.

Drugi pravijo, da je treba iskati pravega vzroka v izgubljeni veri. Judež je nekoč trdno veroval v Jezusa, sedaj pa ni mogel več vanj verovati. Kajti videl je, da se ne bliža božje kraljestvo, ampak da se bliža smrt. Morda se je bal, da se judovsko starejšinstvo ne bo zadovoljilo z eno samo človeško žrtevjo, temveč da hoče obsoditi vse, ki so delj časa hodili s Kristusom. Premagan od strahu — katerega je Satan izrabil — je sklenil in strahotno izdajstvo. Njegova in strahotnost naj bi bila torej vzroka njegove sramote.

Samo Jezus, ki je gledal v globino Iskarijotove duše, kakor je gledal v dušo vseh, in ki je vedel že vnaprej, kaj bi naredil Judež, bi lahko izpregovoril zadnjo besedo.

Jezus si je izbral Judeža, da bi bil eden izmed dvanaesterih in kakor oni glasnik vselega oznanila. Ali bi ga bil on izbral, ali bi ga bil držal pri sebi, pri svoji mizi, toliko časa, če bi bil vedel, da je neozdravljiv zločinca? Ali bi mu bil zaupal, ker je imel najdražjega, kar je bilo na svetu najbolj dragocena: oznanjenje kraljestva božjega? Do poslednjih dni, do poslednjega večera je ravnal Jezus z Judežem ravnotako kakor z drugimi.

Tudi njemu kakor ostalim enajstim je dal Svoje Telo pod podobo kruha in svojo kri pod podobo vina. Tudi noge Judeževe so umivale in sušile tiste rokice, ki so bile par dni sušene po so-kričadi Judeža prebodene.

Kristus ve, da je Judež tat in mu zaupa mošnjo z denarjem. On ve, da je izpriden in mu zaupa zaklad resnice, ki je neskončno bolj dragocen ko ves denar sveta. On vidi, da vodi Judež bariče in ga imenuje še enkrat kot nek-daj, kot vedno: Prijatelj!

„Bolje bi bilo, da bi se ne bil nikdar rodil!“ so edine besede Jezusovega obžalovanja.

Jezus ni bil le izdan, on je bil pro-dan, prodan po nizki ceni, bil je pred-met izmenjave, plačano in izročeno blago. Judež, blagajničar, ni bil le o-

vaduh, ampak trgovec, prodajalec krvi.

Bila je slaba kupčija, toda prava in pristna kupna in prodajna pogodba, ki se je sklenila ustno, a sta se je stranki vestno držali.

Jezus je bil prodan, kakor se prodaja nedolžna živina, ki jo kupi mesar, da jo zakolje in potem razpeče kos za kosom mesojedcem. Sveti mesar Kajfa ni imel nikdar v svojem življenju o-gromnejše žrtve.

Njiva krvi Halkedama, ki je bila plačana s tistim denarjem, njiva, ki je bila plačana s ceno krvi, je naša ded-

ščina. Tista njiva se je čudežno raz-širila, se je razprostirala, da obsega po-lovico zemlje: cela mesta, obljudena in tlakovana mesta, s trgovinami in blodišči bleščijo od severa do juga sveta.

In srebrniki Judeževi so se potom izdajstev stoletij potisočirili, pomno-žili so se v umazanih kupčijah, nara-šle in nagromadile so se obresti v brezkončnost.

Danes bi bilo vse zidovje jeruzalem-skega templja pretesno, da bi objelo denar, rojen iz trideset srebrnikov moža, ki je prodal svojega Boga.

Selma Lagerloef.

V NAZARETU.

V času, ko je bil Jezus sele pet let star, je sedel nekoč na pragu pred delavnico svojega rednika v Nazaretu in se je pečal s tem, da bi iz kepice mehke ilovice, ki jo je dobil od lončarja onstran ceste, izdelal ilovnate kukavice. Bil je sre-čen kot se nikoli ne, kajti vsi otroci predmestja so bili Jezusu pripo-vedovali, da je lončar godrnjač, ki se ne da omehčati ne s prijaznimi pogledi ne z besedami, četudi so sladke ko med, in nikoli si ni drznil zahtevati kaj od njega. Toda glej, sam je komaj vedel, kako je do tega prišlo: stal je le na pragu in je hrepeneče opazoval soseda, kako je tam delal na svojih obli-kah in tedaj je sosed prišel iz svo-je trgovine in mu je dal toliko ila, da bi ga bilo dovolj, da izdelal iz njega cel vinski vrč.

Na stopnišču bližnje hiše je se-del Juda, ki je bil grd in rdečelas; na obrazu je imel polno plavih peg in na obleki polno trgljajev, ki jih je dobil v stalnih bojih s poulični-mi dečaki. Ta hip je bil popolnoma tih, ni izzival nikogar in se ni ravsar, ampak je obdeloval kos ila, tako kot Jezus. Toda tega ila si ni mogel sam pridobiti: komaj si je upal, stopiti lončarju pred oči, kaj-ti ta ga je dolžil, da meče kamnje v njegovo krhko blago in bi ga bil zapedel s palico. Jezus je bil, ki je delil z njim svojo zalogo ila.

Ko sta oba otroka dovršila ilna-te kukavice, sta jih postavila v krogu pred se. Izgledale so tako, kot ilnate kukavice vseh časov, no-ge so bile velika rdeča kepa, da so stale na nje, imele so kratke repe, komaj vidne peroti, vratu pa nič.

Toda nad se je to zgodilo tako ali drugače — kmalu se je pokazal razloček v delu malih tovarišev. Judovi ptiči so bili tako krivi, da so se vedno prevračali in naj se je s svojimi malimi, trdnimi prsti še tako trudil, vendar ni mogel na-praviti njihovih teles ljubkih in lepih. Včasih je skrivoma pogledal tja h Jezusu, kako se on pripravi, da po-stanejo njegovi ptiči tako enako-merni in gladki kot hrastovi listi v gozdovih na gori Tabor.

Vsak ptič, ki ga je Jezus dovr-šil, ga je napravil srečnejšega. E-den se mu je zdel lepši od drugega, in vse je opazoval s ponosom in ljubeznijo.

Postali naj bi njegovi drugi pri-igri, njegovi mali pobratimi, spali naj bi v njegovi postelji, pogovar-jali naj bi se z njim, mu prepevali pesmi, če ga mama pusti samega. Nikoli se še ni zdel samemu sebi tako bogat, nikoli več se ne bi mo-gel čutiti samotnega ali zapušče-nega.

Visoko vzrastli nosač vode je šel mimo, sklonjen pod težkim meh-om, in takoj za njim je prišel ze-lenjadar, ki se je njim je prišel veli-kih praznih pletenih kosev na hrbtu svojega oslička. Nosač vode je položil roko na svetlokodro gla-vo Jezusovo in ga je prašal o nje-govih ptičkih, in Jezus je pripo-vedoval, da imajo imena in da zna-jo peti. Vse njegove male ptičice da so prišle iz tujih dežel h njemu ter so mu pripovedovale stvari, ki jih vedo le one in Jezus sam. In Jezus

Velikonočna.

*O sveto Jagnje, okrvavljeno
od naših grehov si in žalosti,
od narodov sveta pozdravljeno
iz tmine groba vstalo si!*

*Vse bele cerkvice pozvanjajo
s cvetočih gričev Zmagovitemu,
vsa živa srca se ti klanjajo,
Bogù v prebeli luči skritemu.*

*Glej ljudstvo v bol zatopljeno
glej tugo src, globoko ranjenih,
čuj vzdih vasi preganjanih,
zemljò s krvjo oškropljeno!*

*O sveto Jagnje, večno upanje
nas vseh, ki v te verujemo,
ti spremljaj nas bojevnike,
da v smrti še zmagujemo!*

Joža Lovrenčič:

Tiha nedelja.

Ali je brizgnila kri od Soče,
ali je plamen — zlat prt odel snežnike;
krvavo žarijo, molče govorijo
besede velike.

Obstanem in gledam: še srce krvavi
obstanem, poslušam: še srce molči
in molči — — —

Pred mano tiha polja tiho zatoni-
jo v mladem jutru tiho tihe setve valo-
vijo

in drevesa tiho poganjajo,
kot da pod nebo sanjajo.

O, ko se v njih vse vihre zberò,
hrešče zajecijo
in še molk srca preglasijo! —

Stanko P.

Pomlad na Krnu.

Črna gora, črna gora —
nisi ti več črna gora:
rdeči cveti so vzžareli
iz krvi so priklopili
v to pomlad!

Rdeča gora, rdeča gora
ti žariš nam v temne dnove,
bodi plamen za rodove,
naj iz tebe nova zora
sine v to pomlad!

Nova zarja: krepki rodi,
moška srca in jeklena,
v bridkem ognju izkaljena!
Tvoja zarja naj nas vodi,
narod mlad!

Vesle in blagoslovljene velikonočne praznike želimo vsem našim ljudem.

Praznujte praznik Vstajenja vi sinovi naših Gor, Vipave, Krasa, in Brd! Tudi vam vsem, ki vas je življenje odtrgalo od doma-čega ognjišča, iskren velikonočni pozdrav „Goriške Straže“!

je tako govoril, da sta nosač vode in zelenjadar dolgo pozabila na svoje opravke, le da sta mu prisluškovala.

Ko sta hotela iti dalje, je Jezus pokazal na Judo. »Glejte, kako lepe tičke dela Juda!« je dejal.

Zdaj je zelenjadar dobrodušno ustavil svojega osla in je prašal Judo, ali imajo tudi njegove tičke imena in ali znajo peti. Toda Juda o vsem tem nič ni vedel, trmasto je molčal in ni dvignil oči od svojega dela; zelenjadar je vznevoljen sunil njegove ptiče z nogo proč in je jahal dalje.

Tako je pretekel popoldne, in solnce je padlo tako globoko, da je njegov svit mogel prodreti skozi nizka mestna vrata, ki so se, okrašena z rimskim orlom, dvigala koncem ceste. Ta solnčna luč, ki je prišla na zatonu dneva, je bila čisto rožnardeča, in kot da bi bila mešana iz krvi, je dala svojo barvo vsemu, kar mu je prišlo na pot, medtem ko je curljala skozi ozko uličico. Solnčna luč je barvala lončarjeve posode in desko, ki je škripala pod žago tesarja in belo ruto, ki je obdajala Marijin obraz.

Ampak najlepše je bleščal solnčni svit v malih lužah vode, ki se je nabrala med velikimi razritimi kamenitimi ploščami, ki so pokrivale ceste. In naenkrat je Jezus pomočil roko v najbližjo lužo. Domislil se je, da bi mogel pobarvati svoje sive ptičke z blestočim solničnim svitom, ki je bil dal vodi, zidovom, vsemu tako lepo barvo.

Solničnem svitu je bilo pa v pravo veselje, da se je pustil vloviti kot barva iz slikarjevega lončka in ko je Jezus gladil po malih ilnatih tičkah, so stali tihi in so se od glave do nog pokrili z dijamantnim bleskom.

Judi, ki je semintje vrgel pogled tja h Jezusu, da bi videl, ali ta izdeluje več in lepših ptičev, se je izvil klik očaranja, ko je videl, kako barva Jezus svoje ilnate kukavice s solničnim svitom, ki ga je lovil iz uličnih luž. In Juda je tudi pomočil roko v razsvetljeno vodo in je skušal uloviti solnčno luč.

Toda solnčni svit se ni pustil od njega uloviti. Zdrsel mu je skozi prste in najsi se je še tako mujal, gibati roke, da bi ga zgrabil, vendar se mu je vedno izmuznil in tako ni mogel preskrbeti svojim ubogim ptičem barve.

»Čakaj, Juda!« je dejal Jezus. »Pridem pobarvat tvoje ptiče.«

»Ne«, je dejal Juda, »ne smeš se jih dotakniti. Dovolj dobri so, taki kot so.«

Vstal je, čelo se mu je nagubančilo, ustnice je stisnil. In postavil je svoj široki podplat na ptiče in jih je spremenil enega za drugim v male ploske ilnate kepe.

Ko je poteptal vse svoje ptiče, je šel proti Jezusu, ki je božal svoje ptičke, blesteče kot da bi dragulji bili. Judež jih je en čas molče opazoval, potem pa je dvignil nogo in je potlačil enega izmed njih.

»Juda«, je zaklical Jezus, »kaj delaš? Mar ne veš, da so živi in da znajo peti?«

Juda pa se je smejal in je poteptal še enega ptiča.

Jezus se je ogledal po pomoči. Juda je bil velik in Jezus ni imel moči, ga zadržati. Z očmi je iskal mater. Ni bila daleč, toda predno bi prišla, bi Juda bil uničil že vse ptiče. Solze so stopile Jezusu v oči. Juda je bil potlačil že štiri njegove ptiče, le trije so še stali celi.

In zasmilili so se mu ptiči, ki so tiho stali in se pustili poteptati, ne da bi pazili na nevarnost. Jezus je zaploskal z rokami, da bi jih pre-

dramil in je zaklical: »Letite, letite!«

In trije ptiči so začeli pregibati male perotnice in plaho plahutaje so mogli vzleteti do roba strehe, kjer so bili varni.

Ko pa je Juda videl, da so ptiči na Jezusovo besedo zagibali in vzleteli, začel je jokati. Pulil si je lase, kot je videl delati stare, če so bili v velikem strahu in skrbi, in se je vrgel Jezusu h nogam.

In tu je ležal Juda ter se valjal pred Jezusom v prahu kot pes in je poljubljal Njegove noge in je prosil, naj dvigne Svojo nogo in naj ga pomandra tako, kot je on storil z ilnatimi ptiči.

Kajti Juda je ljubil Jezusa in ga je občudoval in častil in obenem sovražil.

Marija pa, ki je ves čas gledala na igro obeh otrok, je zdaj vstala in je dvignila Judo, ga vzela v naročje ter ga ljubkovala.

»Ti ubogi deček!« mu je rekla. »Ti ne veš, da si poskusil nekaj, česar nobeno ustvarjeno bitje ne zmore. Ne drzni se več storiti tega, če ne maraš postati najnesrečnejši vseh ljudi! Kako naj bi se pač godilo onemu, ki bi se drznil tekrovati z Onim, ki barva s solničnim svitom in vdihuje mrtvemu ilu plamen življenja?«

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Karel Širok.

ROŽE ZA MARIJO.

*Po raju Jezus hodi
in ovčke bele pase,
in kamor stopi z nogico svojô,
tam roža rdeča zraste.*

*In angeli za njim gredo,
vse rdeče rože poberô
in materi Mariji jih nesô:
„Poglej, Marija! Jezušček, Tvoj sin,
pošilja Ti te rože za spomin!“
(Iz „Novega roda“.)*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Stanko P.:

DEKLICA Z VEJICO.

Na utrujenih konjih smo jahali čez samotno rusko step. Že osmi dan nas je spremljal dež, konjem so se kopita ugrezala v blato, toda mi štirje fantje smo jih priganjali naprej; lačni, premočeni, polni otožnosti smo šli proti zapadu. Šele na večer osmega dne so se raztrgali oblaki na severu: solnce je osvetlilo neskončno zelenečo plan, konji so zarezgetali in planili v tek. Jahali smo v ravni črti kar naprej: vse je zatopljeno v tišino, le travo čuješ šumeti pod kopiti, včasih vzplahutava iz nje preplašen ptič in vztrepetava v solnce z rosnimi krilci. Ze se je solnce z robom dotaknilo daljne ravnine, ko nam je skozi grmovje zableščala koliba. Samotna vas. Dva dni že nismo videli ljudi.

Pastirji, ki gonijo živino vkup, so nas že zapazili. Čujemo, kako vpijo po vasi: Jezdec, jezdec gredo! Pred hišami stoje ljudje, pastirsko ljudstvo, sloki, ogorelih obrazov. Ta se igra s puško, drugi drže sekire ob nogi. Kdo ve kedar je prišel do te vasi glas, da carja ni več, da gre revolucija čez Rusijo. Vsi tihi in mrki nas zro možje, ko jahamo mimo, vojni ujetniki, bežeči na zapad. Sredi vasi stoji gruča ljudi, možje v kožuhih, žene v belih krilih. Nihče nas ne ogovori, le tiho šumenje gre skoz gručo, ko pozdravimo.

Takrat se je pripodila po vasi gruča otrok, ki so vriskali in mahali z zelenimi vejami in butaricami. Dečki in deklice so, od teka vsi

zardeli, ljubki in veseli ko vsi nedolžni otroci zemlje. Pred nami se ustavijo, zabiti v tla, prepadeni. Le ena sama deklica, v pisano srajčico odeta, sedemletka, teče naprej, stopi pred mojega konja, maha z zeleno vejico in kliče:

— Kristus je vstal!

Solze so mi vdarile v oči... Ah, ali je jutri Velikonoč? Sklonil sem se h plavalasi glavici in sem prisrčno odzdravil s starodavno velikonočno besedo ruskega ljudstva:

— Da, resnično je vstal!

Skočil sem s konja, dvignil ljubo malo na roke in jo poljubil na čelo. Smehljala se je, mahala z vejico in vnovič zavpila: »Kristus je vstal!«

In že so se gnetli krog nas pastirji in nas vabili v kočje na sir in kruh in nas pozdravljali kot svoje ljudi, brate siromake.

Vsako velikonoč se spomnim na te, ljubka mala Rusinja, ti kneginja iz dežele ljubezni božje.

KNJIGE NA VELIKONOČNI MIZI.

Ma mizo pred menoj so položili novih knjig. Ah, kaj bi sedaj rekel grof Anastazij Grün, ki je pred 60. leti zaklical, da vse slovenske knjige lahko neseš v robcu! Tu so nove zbirke pesmi, hrib prevodov, drame, povesti, poučne in strokovne knjige. Izmed njih vseh vzamem knjižico pesmi, ki so naše, primorske, in obenem vesoljstvene: Janka Samec a zbirko »Življenja«.

Petdeset pesmi je zbral naš tržaški pesnik v tej knjigi. Razglabljač duh je tu, ki teži ves h prabistvu sveta in stvari. Tako večše mojstri jezik in zvok in ritem, da so mu vsa ta sredstva kot voljno testo, iz katerega suvereno oblikuje umetnino. V »Zarkih življenja« se dvigne pesnik na poldan mladega življenja; v intimnem, vročem ciklu »Razpoloženja« poje pesnik visoko pesem o bolečini in radosti očiščene ljubezni. Gospod doma, drug ženi, drevo sredi mladik je mož, in njegova ljubezen poje:

*Sam sem. In tebe blizu ni, ne njih,
da bi potrkali na moja vrata
z ročico nežno, kot jutranji dih
šepetajoči tiho: Ata, ata...*

*A vendar vidim jasno pred seboj
vas, dragi, kot da dalja mogla stene
postaviti med vas ni in menoj,
ker jaz živim - iz vas... in vi - iz mene...*

Z ognjišča se dvigne pesnikova misel v širji krog, h domovini. In s »Trsta«, »Krasa«, »Adrije« iz naše »Uboge vasi« se vzpenja vedno višje h prašanjam vesoljstva, Boga iskaje. Tu postaja pesnikova beseda mestoma motna, zabrisana. Ta sad ni še dozorel. — Knjiga je bogata lepot, Janko Samec nam je z njo podal globoko in plemenito umetnino.

Pa Josip Jurčič, zgodbar našega kmečkega življenja, je prišel h nam obnovljen. Nova izdaja zbranih spisov je zaključena. Deveti zvezek nam prinaša povest »Rokovnjače« in dve drugi zgodbi. Kdor bo to knjigo bral, bo užil lepe ure.

Zdaj je tu cela vrsta prevodov. Prvači pač modrec Lev Tolstoj s slovito »Kreutzerjevo sonato«, ki jo je verno in lepo preložil Franc Pogačnik. — Japonski roman slovitega češkega pisatelja Julija Zeyerja: »Gompači in komurasaki« bo našel hvaležnih bralcev. Delo je mojstersko prevedel prof. dr. Bradač. — Hauptmanova dramatska baj-

ka »Potopljeni zvon« je izšla v prevodu Antona Funteka. Mogotno delo je to, vredno trikratnega branja. — Cvetko Golar se je lotil prevodov starogrških dram. V tehtnem, gladkem prevodu nam podaja za velikonoč Evripidovo žalostno igro »Antigono«. — Iz češčine smo dobili prevod veseloigre »Oporoka lukovškega grajščaka«; to je krepko delo velikega Vrehlickega.

V založbi »Ljudskega odra« so izšli v Ljubljani trije drobni, prepotrebni zvezki: »Tihotape«, ljudska igra v petih dejanjih, ki jo je po Jurčiču priredil M. Bajuk; znana igra »Miklova Zala« in ljudski igrokaz »Poldvanajstih letih«, ki ga je vzorno prevedel iz nemščine urednik Doma in sveta Franc Koblar.

Te tri knjižice so namenjene za naše podeželske odre in mi Goričani se jih iz srca veselimo. Pri nas se namreč silno pogreša dobra ljudska literatura, ki bi bila pripravna in priporočljiva za naša izobraževalna društva. Zato prav toplo priporočamo knjižice »Ljudskega odra« vsem organizatorjem naše dramatike na Goriškem.

Naši mladini pa darujemo za velikonoč veselo in duhovito knjigo Ribičiča »Kokošji rod«. Pisatelj, ki je izšel iz tržaške literarne družine, s fino in vedro ironijo opisuje v vrsti črtic zgodbe kokošjega rodu. — Za otroški oder so nam prinesli kar novo zbirko, »Solski oder« imenovano; dva zvezka imam v rokah, oba sta dobro služila za otroške igre. Saj se bo pri nas vendar dobil še kdo, ki bo slovenskim otrokom, ki so v nevarnosti, da postanejo papagaji, dal kruha slovenske besede in lepote.

Še o drugih lepih knjigah bi bilo treba spregovoriti. Toda če le eno ali drugo navedenih položiš na velikonočno mizo, boš užil lepote v obilju.

Stop.

Samec »Življenja«, 110 strani, cena 4.50 lir. — Jurčič, Zbrani spisi IX. 284 str. (6 lir) — Tolstoj, Kreutzerjeva sonata, 136 str. (4.20 L) — Zeyer, Gompači str. 154, (4.20 L) — Hauptmann, Potopljeni zvon str. 124 (4.80 L) — Evripid, Antigona str. 60 (3 L) — Vrehlicki, Oporoka, str. 48 (2.— L) — Ljudski oder III. IV. in V. zvezek po 2.60 lir. — Ribičič, Kokošji rod, str. 72, (2.80 L) — Solski oder I. in II. zvezek po 1.80 lir, partiture po 90 stotnik.

Vse navedene knjige se dobijo v knjigarni K. Tiskovnega društva Gorici, Via Carducci 2.

ISTRSKA VELIKA NOČ.

*So v oljnih gajih siva, strma gnezda
iz njih preže ko ptice roparice
na zelene plani taljanska mesta,
na zelene plani, na revne, bele hiše.*

*Tam v bregu sniva plaha naša kočča
Glej, majka se naslanja na ognjišče,
oko po cesti blodi, sina išče —
na trdi kamen pade solza vroča.*

*Oj sinko, spekla sem ti poprtnjaka,
na mizi tebe vedno žlica čaka —
pa si pozabil že na dom in mene?*

*Oj majka, mene vedno h tebi kliče,
objel bi te, poljubil v solzno lice —
a kaj ko vse steze so s trnjem zagra-
jene!*

zatočišče, da goji svoje, od Boga in narave dane mu pravice. Knjiga je poleg društva edino sredstvo, da se urimo v svoji ljubi materinski.

Kulturni pomen domače knjige bomo uprav mi prvi čutili. Nov rođ, ki dorašča, mora vzljubiti dobro, slovensko knjigo. Ta mu bo sladka mila pesem iz ljube domačije. S kakim veseljem gojijo naši sosedje Furlani svojo domačo govorico. Da se ta v novih razmerah ohrani, so si ustanovili posebna društva in časopise.

Tudi nam mora biti nad vse draga domača govorica. Zagotavljamo pa, da iz družin, kjer se bodo pridno listale Mohorjeve knjige, ne izgine domača beseda. Kakor je škof Slomšek rešil v kritični dobi vero in jezik svojih pradedov po Mohorjevi družbi — tako moramo mi iskati rešitve veri in narodu v naši Goriški Mohorjevi družbi.

KAJ NAM PODA GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA ZA LETO 1925?

Za pet lir dobi vsak družbenik štiri knjige in sicer:

1. **Koledar.** Lahko že zdaj povemo, da bo Koledar posebno lep. Pri mesečnih zapisnikih bo naslikanih dvanajst najlepših krajev Goriške. V knjigi bodo povestice z Vipavskega in iz Gor, pesmi, članki o davkih in o gospodarstvu, bogat političen pregled itd. Koledar uredi pisatelj g. Venceslav Bele.

2. Druga knjiga je namenjena kmetiskim gospodarjem in mladeničem. **Gospodarski nauki** se bo imenovala, pišejo jo naši najboljši veščaki, uredil jo bo kmetijski inženir Rustja. V knjigi bodo zastopane vse panoge kmečkega gospodarstva.

3. **Knjigo ljudskih povesti.** Kakšna bo, ne smemo še povedati. Bo zanimiva, napeta knjiga, tako da je čitatelj ne bo zlepa odložil, dokler ne pride do konca.

4. **Knjiga slovenskih povesti.** Letos dobijo družbeniki dve lepi povesti znanega češkega pisatelja Raisa. Spisa je prevedel večji prelagatelj vseučilišni docent dr. Bradač. Glavna povest opisuje težko življenje preužitkarjev in boj zlahte za njih premoženje.

Kdor se o pravem času oglasi, bo dobil za nizko ceno tudi lep molitvenik »Večno življenje«.

Kako postanem član Mohorjeve družbe?

Oglasite se pri domačem g. duhovniku, ki sprejema člane.

Kjer ni poverjenika Mohorjeve družbe, naj nabira člane društvo ali pa zavedni fantje. Pišite po nabiralno polo na Mohorjevo družbo **Gorica, Via Piazzutta 18.**

Zdaj je že zadnji čas. Udnina znaša pet lir. A koristi, ki jih bo imela vsa družina od prebiranja teh knjig, so tako velike, da jih ni mogoče preceniti. Opozorite sosedje, naj se vpišejo v Mohorjevo družbo, nabirajte družbenike, — tako boste sebi in svojim družinam preskrbeli lepo in koristno duševno hrano.

DAROVI.

Za Slovensko sirotišče: Ob slovesu preč. g. kaplana Leop. Arko iz Rihemberga nabral Anton Furlan 16 L.

Neimenovana 15 L, p. n. Rudolf Valentin 50 L, županstvo Podkraj 30 L, Kmetiska posojilnica na St. Viški Gori 40 L, Kmečka posojilnica Kojško 50 L, g. Filip Marješič 20 L, Posojilnica Medana-Biljana 200 L.

Prosvetna zveza.

Blagoslova polne velikonočne praznike želi vsem članom in članicam tajništvo Prosvetne Zveze. Ti prazniki naj bodo posvečeni agitaciji za naša prepotrebna društva.

Fantom-rekrutom, članom prosvetnih društev, želimo ob njihovem vpo-klicu močate vztrajnosti, zvestobe do društvenih načel in skorajšnjega svidenja. Naj bi zveza med člani vežaki in društvi ostala najtrdnješa!

„*Naš čolnič*“ izide koncem meseca. Dopise naj pošljejo društva vsaj do 22. aprila. Pošle so letošnje številke, zato ponovno prosimo vse one, ki jih imajo odveč, naj jih vrnejo upravi „*Čolnič*“, Riva Piazzutta 18, Gorica.

SLOVENCIM POZDRAVLJAJO S POTI V AMERIKO.

Iz Las Palmas na Španskem smo prejeli sledeči pozdrav:

Se enkrat pozdravljamo našo domovino iz potovanja. Pozdravljamo svoje žene in otroke, očete, matere, sorodnike, prijatelje in znance. Res, težka je bila ločitev od svojih dragih. Ali nada na boljše bodočnost nam razvija duševno in telesno moč. Potovanje je krásno, tu pa tam nas malo zaziblje, da boljše zaspimo. Tudi glede hrane se ne moremo pritoževati. Se en pozdrav našim ljubljanim kakor tudi čitateljem in čitateljicam „*Goriške Straže*“.

Černigoj Franc, Dobravlje na Vipavskem; Mozetič Peter, Volčjadraga; Družina Trojer, Gorica; Obid Jernej, Kanal; Arčon Alojz, Renče; Kosuta Venceslav, Vitovlje; Karara Franc, Steverjan; Ušaj Marija, Vitovlje; Remec Marija, Vitovlje; Badalič Ivanka, Osek.

POZDRAV IZ BELGIJE.

Iz Viense Campenoire v Belgiji nam pišejo: Velikonočne praznike voščimo vsem fantom, dekletom, starišem in znancom! Praznujte jih v sreči in veselju! — Andrej Leban iz Poljubinja; Dominik Močnik, Cerkno; Andrej Kragelj, Poljubinj; Janez Močnik, Cerkno.

Dogodbice.

Nepričakovan odgovor.

General Wrangel je šel »pod lipani« v Berlinu s pruskim prestolonaslednikom na sprehod. Nasproti jima pride čevljarški vaje-nec, veselo žvižgajoč. Ko ju zagleda, neha žvižgati in naguba obraz v prav prijazen nasmeh. »Vidite, Visokost«, reče general, »kako dobri so ti dečki. Kako se vsak nasmehne, če zagleda kakega člana kraljeve rodbine!« Princ pa pravi: »Vprašajte ga, zakaj nič več ne žvižga«. Wrangel poklice dečka in ga vpraša. V pristni berlinsčini mu deček odgovori: »Venn ich Ihnen sehe, muss ich immer lachen, un dabei kann man nicht pfeifen« — če Vas vidim, se moram vselej smejati in zato ne morem žvižgati.

Navihanec.

L. 1877 so Rusi oblegali turško trdnjavo Pleven v današnji Bolgariji. Obleganje je vodil najprvo general Skobelev. Pred šotorom Skobeleva pade granata na tla, a se ne razleteli, neki vojak jo vidi, jo prime in vrže v sod vode. Skobelev to opazi, pokliče vojaka k sebi in mu reče: »Dobro si napravil, plačan moraš biti. Kaj imaš rajši, sto rubljev ali pa križec sv. Jurija?« — »Ekscelenca, koliko je pa tak križec vreden, če plačam kovino?« — »Trideset rubljev, a čast je pa tudi nekaj vredna.« — »Potem pa, ekscelenca, prosim za križec in za sedemdeset rubljev.«

Oko in rublji.

Med najbolj skopimi narodi sveta so uralomongolski Votjeki; stanujejo ob reki Vjatici na Ruskem. Tako so skopi, da bi se Votjek sam sebe pojedel, če bi se le mogel.

Nekoč pride Votjek k zdravniku v mesto in mu reče: »Očka, slišal sem, da znaš narediti oči. Tukaj je moja slepa žena; lahko bi se delala, če bi videla. Ali ji lahko napraviš oči?«

Zdravnik pregleda oči bolnice in vidi, da bi majhna operacija lahko pomagala. Pravi Votjeku, da jo bo lahko ozdravil.

»Dobro, koliko pa stane to, ako ji zopet narediš oči?«

»Ali mi lahko daš deset rubljev?«

»Ne, očka, to je preveč, vzemi šest rubljev!«

»Dobro, naj pa bo, daj mi jih šest.«

»Ja, ali napraviš za šest rubljev obe očesi?«

»Gotovo, se razume.«

»Dobro, dobro!«, reče Votjek zmagoslavno, »tu imaš tri rublje, očka, naredi ji eno oko, saj to za njeno delo zadostuje!«

Peceni kosilo.

Henrik Murger, pisatelj »eigan-skega življenja«, je bil vedno v denarnih zadregah. Ko je šel nekoč v gostilno, ni imel več kot par centimov. Komaj je bil pregledal svojo denarnico, ko mu pride nasproti prijatelj, ki ga je bil v svoji nepremišljenosti povabil na obed.

»Hočeš iti torej z menoj?« vpraša Murger.

»Seveda; saj si bil tako prijazen, da si me povabil.«

»Dobro torej, pojdiva. Povem ti pa že kar naprej, da najin obed ne bo prav posebno mnogovrsten.«

Prijatelja sta šla v bližnjo gostilno in naročila tam obed. Prišla je juha, ki sta jo pojedla z največjo slastjo. Nato zelenjava. Komaj jo je Murger pokusil, že je skočil kvišku in jezno zahteval, naj pride gostilničar. Ko je ta prišel, mu je pokazal z največjim ogorenjem nekaj las, ležečih na krožniku. Nato je vstal in šel zabavljati iz gostilne, prijatelj pa za njim. Šla sta v drugo gostilno, kjer se je ponovil isti prizor. Tako sta pojedla s pomočjo las, ki jih je imel Murger vselej pripravljene za drugo jed, vsak osem porcij juhe.

Zapustivši osmo gostilno si je Murger zadovoljno mel roke in je rekel:

»Sit sem.«

»Jaz pa,« je rekel prijatelj, »v svojem življenju ne pokusim nobene juhe več.«

(Iz knjige: Šarabon, »Zgodovinske anekdote«).

Milijon lir za dve pesmi. Neki brezposelni mladenič v Glasgovu, Thompson, je postal mahoma lastnik velikanske zapuščine. Nedavno se je namreč v nekem azilu seznanil z napol slepim trgovcem Boylenom, ki ga je prosil, da bi mu napisal dve pismi. Boylen je bil dolgo časa na Japonskem, kjer si je nabral kot mehanik precejšnje premoženje, s katerim se je na stara leta vrnil v domovino. Thompson mu je tožil o brezposelnosti in njeni posledici-bedi. »Ne obupajte, postanete bogataš«, ga je tolažil Boylen. In to se je kmalu uresničilo. Ko je Boylen kmalu nato umrl, je postal Thompson dedič vsega njegovega premoženja, ki je znašalo okoli enega milijona lir.

Še slabše.

Ameriški humorist Marc Twain (tvejn) je šel pogledat neko norišnico, ravnatelj ga je prav vljud-

no vodil okoli. V neki celici je sedel mož srednjih let, ki je prav zalostni gledal srepo v zrak.

Marc Twainovo sočutje je bilo vzbujeno: »Zakaj je postal ta mož nor?«, je vprašal.

»Deklica, ki jo je ljubil, ga ni marala«, je rekel ravnatelj.

V drugi celici takej zraven je pa besnel drug norec divje naokoli, tulil je in neprestano suval z rokami in nogami v steno.

»O, ta slučaj je pa menda hujski!«, reče Marc Twain.

»Seveda«, pravi ravnatelj, »prav imate, tale je namreč tisto deklice poročil.«

Vojakova velika noč.

Velika noč, veselje otrok, veselje fantov in deklet, veselje vseh! Pač doma med svojci, a ne v daljini, kjer ti je velikonočna potica — komis. - Nedolžni otrok poskakuje po trati pred hišo in vriska poln življenja. Za njim stoji gruča fantov, ki tekmuje med seboj za pirhe, a deklet je zašlo v cvetoči gaj nabirat vijolic da jih pokloni svojemu Bogu! Mogočno doni zvon z visocih lin domačega stolpa in njegovo glas se razlega po širni dolini v sleherni koč: „Alleluja!“

Na straži stojim, ko mislim na to. Mimo mene hitijo trume vernih v božje hrame v lepo pisanih oblekah veselje jim seva z obličja. Z vseh stolpov čujem biti zvonove in že njih zvon me opominja, da nisem doma, ampak zelo daleč, daleč od lastne grude in od svojcev, daleč, daleč od njih veselja in radosti.

Na veliko soboto sem nekoč pomagal doma materi pripravljati vse potrebno za žegen in to s kakim veseljem, a sinoči, ko sem stopil v vrsto, da pojdem na stražo, spomnil sem se, da bo moral kdo drugi doma pomagati in težko mi je bilo pri srcu.

Ko sem v noči stal na straži, vglor-bil sem se v misli, katere so me udarjale sanjam. Sanjal sem o domu in o svojcih. Vrstile so se mi slika za sliko, ki so zbudile v meni melanholijo — duše v tujini. Duša mi je klicala slika mesta kjer mi je tekla zibelj. Oči so mi begale v jasno noč, a niso mogle najti onega, po čemer so hrepenle. I-skale so skrivnostni tek reke, ki leži v objemu Valentina in Svete Gore - So-če!!! Jelo se je svitati, a jaz sem snival dalje... Gledal sem jutranjo zarjo, ki je vstajala izza Čavna, da obseva pomladni dan na moji rodni grudi in videl sem sliko svojega mesta, ki se blišči pod solničnimi žarki.

Zvonenje zvonov me je spremljalo v teh skritih mislih, ki je postajalo čimdalje veličastnejše — zvonilo je in oznanjevalo veliko noč!

OVIRA LOČITVE ZAKONA.

Pred mirovnim sodnikom Berlier v Marseille, znanem po njegovem humorju, stoji zakonski par. Po desetih letih zakona se hočeta ločiti.

»Ali imata otroke?«

»Da«, reče mož.

»Koliko?«

»Dva dečka in eno deklico, in to je vzrok, zakaj prideva k Vam. Moja žena hoče dva otroka, jaz pa tudi dva.«

»Ali bosta zadovoljna z mojo razsodbo?«

»Bova!« zakličeta oba.

»Dobro, čakajta, da pride na svet četrti otrok, potem ima vsak dva, in jaz bom določil, kako se bodo otroci razdelili.«

Čez več let jih Berlier sreča in jih vpraša: »No, kako je pa sedaj?« »Moja žena je dobi ladvojčka, sedaj imava pet otrok.« »Torej čakajta, da jih bo šest,« se je sme jal Berlier. Onadva nastala bila nikoli več pri njem.

IZ ČRNIC.

V 28. številki »Goriške Straže« ni podpisan volilni izid v naši občini. Slovanska lipa je dobila 219 glasov, laški snop 62, komunisti 16, par glasov je bilo razdeljenih, nekaj glasovnic neveljavnih. Prav je pisala »Straža«: Velika večina snoparskih glasov je bila dobljena s pomočjo slovenskih odpadnikov, s terorizmom in strahovanjem. Izmed 62 snoparjev je gotovo okrog 50 volilcev, ki so postali iz mož boječi in v izobrazbi daleč zaostali zajci, ki so verjeli občinskemu tajniku in fašistovskemu priganjaču dr. Jasničju in njegovemu tastu Kerševanu, da bodo na zupanstvu natančno vedeli, kdo ni volil za snop, in bo vsled tega vsak zgubil koncesijo, invalidno podporo i. t. d. Kakih 10 drugih je komodno preobrnilo svojo srajco iz rudeče na črno plat, ker je tako bolj varno. Ostala dva pa se nadejata mastnega korita. Skupno torej 62 ljudi, ki so zatajili svojo slovensko mater. Ti bodo zapečateni med nami s pečatom, ki se ne bo več tako zlepa zbrisal. Čast pa ostalim, ki so vzkjub vsemu strahovanju in prilizovanju ostali zvesti svojemu prepričanju! Sedaj pričakujemo, da postane pri nas kdo kavalir, da bo iz neba padalo zlato na našo občino, da bodo vsi, zdravi še prej kot bolni, dobili invalidno podporo, da bodo davki še večji, sodišča in šole še bolj po italijančena, da bo še več južin pri Kerševanu brezplačno použitih — prava fašistovska nebesa na tem svetu, ker nas čaka tudi občinski komisariat v zameno za občinsko zastopstvo.

Za boljše razumevanje položaja beležimo tudi, da je bila v soboto pred volitvami na »višje povelje« zatvorjena gostilna Slamič in hitro se je razneslo geslo: tako se bo godilo vsem, ki ne bodo volili snopa. Da ta grožnja ni ostala pri mnogih brez vspeha, je pokazala volilna nedelja. Z junaštvom se pa res ne moremo postavljati. So pa že drugačni možje v Brdih in drugod po Slovenskem, ki se še hujskega ne ustrašijo — niti bilovk niti puškinih kopit in cev.

AJSEVICA.

Volitve so prav mirno potekle, saj ni bilo nobenih nasprotnikov. Stranka samo ena, vladna. Tako srečni smo bili, da ni mogoče popisati. Nihče ni šel peš volit, vsak se je peljal v Gorico ali s kočijo ali z avtom; to je bila prava svatba za Ajsevce. Tisti dan so bile vse ceste popravljane, imeli smo vodovod, elektriko, tramvaj do Šempas, vojno odškodnino v žepu, manjše davke. Blagostanje je cvetelo ves dan do noči, ko pa je nedelja minila, so ostali volilci v blatu in brez luči, hiše brez odškodnine, kruh dražji. Edino to je res, da imamo dež, tako da nam vodovoda ni treba. Nam pa ni ostalo drugega, ko pošteno srce, ki je vajeno take sreče.

STJAK.

Udeležba pri volitvah je bila še precej klaverna. Od vpisanih 226 volilcev jih je glasovalo le 123, akih izvolim 3 glasove fašistov, kateri so bili pri volilni komisiji, med temi dva mladeniča iz Dutovelj kot zastopnika fašistovske liste. Lipova vejica se je proti pričakovanju dobro obnesla; dobila je 80 glasov. Komunisti so dobili 37 glasov, med katerimi je večina kmetov. Fašizem je dobil 7 glasov, med temi so le 4 iz štjaške občine. Republikance je dobil en cel glas, ker hoče imeti svojo republiko med pevci. V čast predsednika volilne komisije, kr. orožnikov in

milice moramo priznati, da so svojo nalogo naravnost vzorno izvršili.

PRAPRETNOST (STATA).

Iz naše takozvane krajine „State“ pride le malo novic v svet. Naj pa danes „Straža“ pove nekaj o volitvah na naši planoti. Sicer ne bomo pisali o poteku volitev v naši občini, to prepuštimo drugim. Zdi se pa nam potrebno, da pokažemo javnosti enega naših junakov — 93 letnega Tomaža Božiča iz naše „State“ št. 67, ki se je kljub veliki starosti potrudil na volišče ter se jasno izrazil pred vol. komisijo „jaz volim narodno stranko“.

S tem je spravil v zasmeh vse one strahopetce in malobrižneže, ki so ostali doma, osramotil je pa s tem tudi one, ki so šli volit drugorodne poslance, pa naj si bodo komunisti ali pa fašisti. Za nas Slovence je to vse skupaj pod eno „marelo“. — Ne bomo tu preiskovali, kako je volil naš stari očka, saj so bili še mladi, ki niso bili večji o načinu volitev, povdarjamo pa, da zasluži naš starček vse priznanje in častitke. Želimo mu na tem mestu, da bi še mnogo let dajal lep naroden vzgled našim mladim.

P. S.

DNEVNE VESTI

PRIHODNJA „STRAŽA“

izide v četrtek 24. t. m. Pondeljкова številka odpade, ker bo na velikonočni pondeljek v tiskarnah delo počivalo.

GORISKE SMARNICE.

Te dni izidejo v založbi Katoliškega tiskovnega društva smarnice „Na Sveto goru“. Spisal jih je stolni vikar dr. Mirko Brumat, čigar vzgojna knjiga „Kam?“ se je naglo razširila in priljubila. Založništvo bo razposlalo vsem gg. duhovnikom po en izvod novih Smarnic na ogled. Vsem častilcem svetogorske M. B. topla priporočamo to lepo berivo.

DEZELNI UPRAVNI ODBOR

v Vidmu je na seji 15. aprila potrdil sledeče sklepe občin: Solkan, pravilnik za javno mešnico; — Bilje, taksa na obrtna dovoljenja; — Spodnja Idrija, taksa na napise; — Sv. Lucija in Črniče, pravilnik o držanju psov; — Solkan, posojilo 55.000. lir pri goriškem Montu za zgradbo vodovoda; — Odložen je bil sklep idrijskega mestnega zastopa o organičnem službenem pravilniku.

Pol. društvo „Edinosť“ v Gorici in vodstvo Kmetstvo-delavske zveze želita svojim članom najvselejše velikonočne praznike.

Težki dnevi so za nami. Zavest, da smo jih zmagovito pretrpeli in prepričanje, da bomo prenesli še hujske višre, ki mogoče pridejo nad nas, naj nam dasta oni mir, v katerem hočemo preživeti praznike Vstajenja.

Vodstvo „Goriške Mohorjeve družbe“ naznanja č. gg. poverjenikom, naj zaključijo uradno pobiranje udov na velikonočni pondeljek. Za poznejše prijave ne jamči vodstvo za upis v imenik. Blagoslovljene praznike želi „Goriška Mohorjeva družba“.

NOV JUGOSLOVANSKI KONZUL V TRSTU.

Za konzula v Trstu je imenovan g. Dušan Stepanovič, dosedaj tajnik poslaništva v Bernu v Švici.

Razstava ročnih del. Dne 2. 3. in 4. maja t. l. bo v uršulinskem samostanu razstava ročnih del izgotovljenih v šivalnem tečaju (po antropometrični metodi Gentili). Z razstavo se 6 mesečni tečaj dokonča. Gospe in gospodične si lahko ogledajo razstavo od 9. do 12. in od 14. do 18. ure.

SLUŽBO OBČINSKEGA TAJNIKA

išče jurist italijanske univerze, ki ima tudi tajniško prakso in se pripravlja na tajniški izpit. Dopisi J. J. Upravništvo „Straže“.

ENI ZMRZUJEJO, DRUGI SE POKLIJUJO.

V Londonu je zapadel sneg, istočasno pa prinaša časopisje vesti, da je v Indiji tako neznosna vročina, da so vsa polja od solneca ožgana in ljudje cepajo po cestah.

NA ZBOROVANJU UNIJE ZA ZVEZO NARODOV

v Zürichu (Švica) se je nemški poslanec dr. Viljem Medinger iz Češko-Slovaške zavzemal za goriške Slovence in naš narod v Istri in na Tržaškem ter protestiral proti raznarodovalni politiki, ki jo zasleduje v teh krajih italijanska vlada.

Gospodarstvo

Italijansko - jugoslovanska trgovska pogodba.

Po sklenjeni prijateljski pogodbi med Italijo in Jugoslavijo je postalo pereče vprašanje trgovske pogodbe med obema državama. Med tem ko to pišemo se vrše pogajanja med obema državama in gotovo bo v kratkem roku pogodba tudi sklenjena in podpisana.

Gotovo bo potem te pogodbe urejenih več vprašanj. Tako ima Jugoslavija ves interes na tem, da dobi v Trstu kos proste luke za izvoz lesa itd. ter uvoz različnega blaga, kjer ne bi imela italijanska finančna oblast nobene besede. Enake točke veljajo za različna mesta v Dalmaciji in drugod. Sledi vprašanje železniških, poštinih in brzojavnih pristojbin itd., mogoče upajmo vsaj — izmenjava kronskih naložb zasebnikov — v jugoslovanskih zavodih pred 3. novembrom 1918 itd. itd. To so gotovo vprašanja, ki tudi nas zanimajo.

Izvoz vina.

Italija je pri vsaki, dosedaj sklenjeni trgovski pogodbi, skušala doseči najnižjo carino za čim večjo količino iz Italije izvoženega vina. Pri vprašanju se obravnava tudi pri sklepanju trgovske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. V splošnem je Jugoslavija proti uvozu vina, ker bi rada sama izvozila svoje vino, katerega ima mnogo čez lastno potrebo. Posebno bi rada Jugoslavija dosegla ugodne pogoje za izvoz dalmatinskega vina, da bi tako pomagala Dalmaciji, ki se ne nahaja baš v najboljših gospodarskih razmerah.

Italija pa je splošno proti vsakemu uvozu vina, ker je v Italiji itak več milijonov hl vina čez potrebe italijanskih pivcev. Ako bi šli ti odvisni milijoni hl vina iz Italije, bi se vinogradništvo v Italiji opomoglo in ne bi potem tožili o vinski krizi, ki zadeva tudi naše Brice, Vipavce in Istrane, nekotki tudi Kraševce, posebno živo.

Trgovska zbornica v Gorici je na pobudo naših krogov predlagala rimski vladi, da izsili od Jugoslavije dovoljenje za carine prost uvoz 100.000 hl. vina iz Goriške. Ako bi se to doseglo, bi se pri nas vinogradniki oddahnili. Mogoče se bo to dovoljenje doseglo, a žalibog

nimamo danes v tem oziru nobene dobre izgleda, temveč le strah, da se bo vprašanje izvoza in uvoza vina med obema državama tako rešilo — kot že pišejo nekateri listi —, da bi Italija dovolila uvoz 100.000 hl vina iz Dalmacije, Jugoslavija pa kot kompenzacija uvoz enake količine nad 13 odst. italijanskega vina. Ako bo v resnici to vprašanje tako rešeno, bo to nov udarec za naše itak že zmučeno vinogradništvo.

Izvoz živine.

Vsak naš kmetovalec je danes uvidel, da sme pričakovati stalen dohodek edino od živinoreje in travništva. Jugoslavija ima kot skoraj izključno poljedeljska država in kot velika producentinja živine, prasičev itd. ves interes na tem, da dobi dovoljenje carine prostega izvoza živine, prasičev in drugih živali v Italijo. Ker uvaža Italija mnogo živih in zaklanih živali, je mogoče, da bo Jugoslaviji v tem oziru nudila marsikatero ugodnost. Od take ugodnosti bodo pri nas sicer imeli dobiček razni mešetarji in prekupčevalci, naše kmetško ljudstvo pa le škodo, ker bo gotovo jugoslovanska živina tiščala navzdol ceno naši živini.

Sadje in zelenjava.

Mnogo črešenj, marelic in breskev, pa tudi mnogo drugega sadja in zelenjave se je prodalo na ljubljanskem in drugih trgih v Sloveniji. Za naše kmetovalce bi bilo velikanske koristi, ako bi mogli sadje, ako ne drugo vsaj zgodnje, uvoziti carine prosto na jugoslovanske trge. Neobhodno potrebno je, da se olajša tudi prehod čez mejo.

Lesna trgovina.

Jugoslavija bo skušala doseči in mogoče bo tudi dosegla carine prost uvoz lesu na italijanske trge, vsled česar bodo naši posestniki gozdov udarjeni.

Pregledali smo samo par vprašanj, ki se obravnavajo pri pogajanjih za trgovsko pogodbo med obema državama. Način, kako bodo ta vprašanja rešena, nas ne sme pustiti popolnoma hladnokrvne, ker se moramo zavedati, da gre tu za našo kožo, za našo gospodarsko bit ali nebit. R.

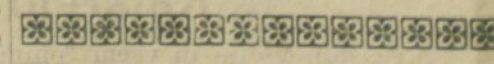
KAJ JE NOVEGA NA DEŽELI?

POLJUBINJ.

V sredo je umrla vdova Katarina Luznik, iz znane zavedne Kocjanove hiše. Naj bo blagi pokojnici lahka zemlja sv. Urha! — V naši vasi je bilo precej komunistov. Nekateri so mislili, da srp in kladivo pomeni obrambo slovenskega delavstva. Kako so se zmotili, jim je pokazal nekoč Tuntar, zdaj jim bo pa Gennari. Fašista nismo imeli nobenega, v bližnjem Ljubinjju pa jih je bilo par izdajalcev — za sramoto zavedni vasi.

SLAP OB IDRJI.

Umrla je tukaj po 14 dnevnom hudem trpljenju 41 letna Neža Vončina, roj. Suligoj. Bila je dobra žena in zelo vz-

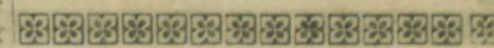

Elegantnim damam!

Velika izbira klobukov za gospe, gospodične in otroke.

Otilija Calligaris - Gorica

Via Mameli 4 (prej Via Scuole).

trajna. V svojem življenju je prestala veliko težkih ur. Vojna vihra ji je vničala poslopje, ostal ji je bil edino še kozolec, ki pa je pred par leti zgorel in zraven sta poginili še dve govedi.

Življenje, le kupa pelina bila je zate. Zato odšla si po plačilo med rajske svate. Pokoj njeni duši, ostalim naše sožalje.

TRZNE CENE V GORICI.

Radi bližajoče se velike noči so cene na goriškem trgu zelo poskočile. Na veliki četrtek so bila v Gorici sledeče cene:

salata od 2 do 4 lir, radič od 1.50 do 2 lir, špinača 1.20 do 1.80, šparglji 9 do 12 lir, krompir 60 do 70 vinarjev, fižol 2.40-3.60, kislja repa 80 vin. do 1.20 lir, kislja želje 1 do 1.40, jabolka 1.80 do 4 lir, jajca 50 do 70 v., maslo 16 do 22 lir, mleko 1 do 1.20, gnjat (pršut) 12 do 14 lir. (Na trgu je bilo okoli 150 gnjati iz hribov). Seno 21 do 24 lir kvintal. Slama 22 do 26 lir kvintal.

VALUTA.

Za 100 ogrskih kron 3 do 4 vinarje. Za 100 avstr. kron 3.15 do 3.22 vinarjev; za 100 češk. slov. kron 66.75 do 67.25 lir; za 100 dinarjev 27.80 do 28.10 lir; za 100 romunskih lejev 11.50 do 12 lir; za 1 ameriški dolar 22.45 do 22.60 lir; za 100 švicarskih frankov 395 do 398 lir; za angleški pfund šterling 97.80 do 98.05 lir.

PO KOLIKO SO BENEŠKE OBLIGACIJE?

Dne 15 aprila si dobil za 100 lir Beneških obligacij 81 lir 4 vinarje.

KMEČKA POSOJILNICA v VEL. ŽABLJAH

vabi ves člane k rednemu občnemu zboru na belo nedeljo dne 27. aprila ob 3 uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Prečitavanje revizijskega poročila.
4. Potrjenje letnega računa za l. 1923.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

V slučaju ako bi ne bilo zadostno število navzočih članov ob zgoraj določeni uri, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsakem številu navzočih članov.

Načelstvo.

OPEKARJA, veččega vseh operskih del išče Ant. Sedej, Dole p. Idrija.

NAŠ ZOBOZDRAVNIK

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh. sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
:: v Gorici, na Travniku št. 20 ::

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sprejeli k večnemu počitku našo ljubljeno mater g.

Katarino Luznik,

preč. duhovščini in vsem onim, ki so bodisi s cvetjem ali na druge načine za časa kratke bolezni in smrti dali izraza svojemu sočutju, izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo.

Poljubinj, dne 15. aprila 1924.

Zalujoči:

Marija, Jožefa, Zora in Julija, hčer ke.
Frane, sin.

NOV ODVETNIK V GORICI!

Matija Rutar

sodni nadsvetnik v pok. je otvoril odvetniško pisarno v ulici **Pietro Zorutti št. 5 na Cingrafu** (v lastni hiši) in uraduje ob delavnikih od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

Potrebujem 3-4 vagone debelega izbranega **KROMPIRJA**. Kuštrin Ivan, p. Slap ob Idriji št. 97.

KMEČKO DELAVSKA GOSPODARSKA ZADRUGA v DOBRAVLJAH.

registrovana zadruga z omejeno zavezo, vabi na **redni letni občni zbor**, ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. aprila 1924., s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1924.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Če ob določeni uri ne bo dovolj udeležencev za sklepčnost občnega zbora, se bo vršil uro pozneje ob vsaki udeležbi.

Načelstvo.

VABILO

k rednemu občnemu zboru **Prve stavbene zadruge v Renčah**, ki se bo vršil v nedeljo 27. aprila 1924. ob 8. uri predpoldan v društveni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev sklenjenega računa za poslovno leto 1923.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Morebitni predlogi.

Načelstvo.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA TOLMINSKI OKRAJ v Tolminu.

r. z. z. o. z. vabi na **redni letni občni zbor**, ki se bo vršil v nedeljo dne 27. aprila 1924 ob 2 h pop. v prostorih Zadruga vojnih oškodovancev v Tolminu.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 2.) Potrjenje računskega sklepa za l. 1923.
- 3.) Volitev načelstva in nadzorstva.
- 4.) Slučajnosti.

HIŠA z vinogradom in gozdom v lepi legi v Volčjdragi - primerno za penzionista - je po ceni na prodaj! Več pove Ivan Valašek, Gorica, Raštelj 14.

FOTOGRAF M. CIRMAN iz Gorice, Corso Verdi 35 pride na velikonočne praznike t. j. v nedeljo in ponedeljek v Ajdovščino in bode slikal celi dan v dvorani gostilne g. Bratine. Priporoča se najtopleje cenj. občinstvu.

Županstvo pri Sv. Luciji Soči naznanja slav. občinstvu, se bo vršil na velikonočni ponedeljek t. j. 21. t. m. pri Sv. Luciji prvo pomladanski semenj. Vabljeni vsi kupci kakor prodajalci, da ga udeležijo v obilnem številu.

„Čevljarska zadruga“ v Mirnu

ne bo več inserirala po listih, ker so njeni „ADRIA ČEVLJI“ najboljša reklama.

POZORI!

na dobroznano domačo tvrdko
ANDREJ MAVRIČ

Via Carducci 3 — GORIZIA — Via Carducci 3.

Ima v zalogi raznovrstno moško in žensko sukno, platno, perkal, zefirja, kor tudi veliko množino češkega blaga - domače in češko perje, volno, žito, travo, bombaž, vzmeti in izgotovljene štramace. - Lastna krojačnica, katere sprejema vsako naročilo in izvršuje točno in po zmernih cenah.

Za obilen obisk se najtopleje priporoča cenj. občinstvu **ANDREJ MAVRIČ**

NA DROBNO!

NA DEBELO!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi »Trgovski Dom«

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica	CENTRALA:	Reserva SHS
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50.000.000		10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

POZOR!!!

NA DOMAČO KROJAŠKO DELAVNICO!

V 12 urah izročim naročeno in izgotovljeno obleko po najnovejšem kroju. — Delo natančno in trpežno. Cena najnižja.

EMIL SAURIN

GORICA — Via Arcivescovado 7 (nasproti škofije — GORICA)

Trgovina s manufakturnim blagom in drobnarijo. Blago prve vrste.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Raymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Širite „Goriško Stražo“